Metodologija

Strukturalna biznis statistika

Zavod za statistiku Crne Gore - MONSTAT

Sadržaj:

Pravni osnov istraživanja 3
Cilj i predmet istraživanja 3
Pokrivenost 4
Pokriveni sektori prema djelatnosti: 4
Pokrivena geografska površina 5
Pokrivene klase po veličini 5
Upitnik – osnovni elementi 6
Trenutno stanje i plan proizvodnje podataka 8
Plan proizvodnje podataka: 8
Korisnici podataka dobijenih SBS istraživanjem 9

Pravni osnov istraživanja

Pravni osnov za sprovođenje ovog statističkog istraživanja je Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike Crne Gore „SL.list RCG“ br. 18 od 30. 03. 2012 godine. Ovo istraživanje se oslanja u radu, pored ovog Zakona, na nacionalnu Klasifikaciju djelatnosti koja je usklađena sa Evropskom klasifikacijom NACE rev. 1.1.(Napomena: klasifikacijom NACE rev. 2 su obuhvaćena preduzeća za referentnu 2011.godinu)

- Osnovna regulativa kojom se definiše sadržaj, obuhvat, klasifikacije i ostala pravila u vezi sa realizacijom ovog istraživanja je Regulativa EU 295/2008.
- Regulativa (EU) No 2700/98 koja se odnosi na definicije promjenljivih u SBS istraživanju.
- Regulativa (EU) No 2701/98 koja se odnosi na serije podataka koje će obuhvatati SBS istraživanje.
- Regulativa (EU) No 2702/98 koja se odnosi na format u kome se šalju podaci Eurostatu.
- Regulativa (EU) No.1618/99 koja se odnosi na kriterijum procjene kvaliteta SBS istraživanja.

Cilj i predmet istraživanja

Svrha istraživanja je obračun indikatora koji su potrebni za analize strukture djelatnosti preduzeća, strukture inputa i outputa u proizvodni proces, poslovnog uspjeha i konkurentnosti ekonomskih subjekata na određenom nivou djelatnosti.

Cilj SBS istraživanja je da opisuje ekonomiju preko posmatranja aktivnosti jedinica uključenih u ekonomsku aktivnost.

Pokrivenost

Pokriveni sektori prema djelatnosti:

Obuhvataju se sva preduzeća koja su po Klasifikaciji djelatnosti (KD) koja je usklađena sa Evropskom klasifikacijom djelatnosti NACE Rev 1.1 registrovana u sektore:

- vađenje ruda i kamena,
- prerađivačka industrija,
- građevinarstvo,
- trgovina na veliko i trgovina na malo; opravka motornih vozila, motocikala i predmeta za ličnu upotrebu i domaćinstvo,
- hoteli i restorani,
- saobraćaj, skladištenje i veze,
- aktivnosti u vezi sa nekretninama , iznajmljivanje i poslovne aktivnosti,
- obrazovanje,
- zdravstvo i socijalni rad,
- ostale komunalne, društvene i lične aktivnosti.

U skladu sa planom SBS istraživanja za 2011.godinu obuhvataju se sva preduzeća koja su po Klasifikaciji djelatnosti (KD 2010 - http://www.monstat.org/userfiles/file/klasifikacije/kd%202010%20konacno-redakcija,%20rada-pdf.pdf) koja je usklađena sa Evropskom klasifikacijom djelatnosti NACE Rev 2 registrovana u sektore:

- vađenje ruda i kamena Nace 05 – 09
- prerađivačka industrija Nace 10 – 33
- snabdijevanje elektricnom energijom, gasom, parom I klimatizacija Nace 35
- snabdijevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada I slične aktivnosti Nace 36 – 37 – 38 – 39
- građevinarstvo Nace – 41 – 42 – 43

- trgovina na veliko i trgovina na malo; opravka motornih vozila, motocikala Nace 45 – 46 – 47
- saobraćaj, skladištenje Nace 49- 50 -51 – 52 – 53
- usluge smještaja i ishrane Nace 55 – 56
- informisanje I komunikacije Nace 58 – 59 – 60 – 61 – 62 – 63
- finansijske djelatnosti I djelatnosti osiguranja Nace 64 -65 -66
- poslovanje nekretninama Nace – 68
- stručne,naučne I tehničke djelatnosti Nace 69 – 70 – 71 – 72 – 73 – 74 – 75
- administrativne I pomoćne uslužne djelatnosti Nace 77 - 78 – 79 – 80 – 81 – 82
- obrazovanje Nace 85
- zdravstvena i socijalna zaštita Nace 86 – 87 – 88
- umjetnost, zabava I rekreacija Nace 90 – 91 – 92 – 93
- ostale uslužne djelatnosti Nace 94 – 95 – 96

Korišćene jedinice za izvještavanje su preduzeća. Spisak preduzeća se uzima iz biznis registra i metodom stratifikovanog uzorka se određuje uzorak, odnosno lista preduzeća, koja će biti stvarne jedinice za izvještavanje.

Pokrivena geografska površina

21 opština :

-Andrijevica, Bar, Budva, Bijelo Polje, Berane, Danilovgrad, Žabljak, Kolašin, Kotor, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Podgorica, Rožaje, Tivat, Ulcinj, Herceg Novi, Cetinje i Šavnik.

Pokrivene klase po veličini

Po grupama zaposlenih :

Klasa 1 : od 1-49zaposlenih,
Klasa 3 : od 50-249zaposlenih,
Klasa 4 : preko 250 zaposlenih.

Upitnik – osnovni elementi

Izvori podataka za ovo istraživanje su privredna društva. Upitnik se može naći na stranici zavoda za statistiku http://www.monstat.org/cg/page.php?id=346&pageid=67)

U upitniku se nalaze :

MODUL A -identifikacioni podaci o preduzeću na koje se odnosi upitnik-naziv (firma) , matični broj, adresa, opština, datum početka obavljanja djelatnosti, pretežna djelatnost , sekundarna djelatnost, pomoćna djelatnost, broj telefona i e-mail adresa.

MODUL B –podaci o zaposlenim radnicima - ukupan broj zaposlenih radnika (prosjek) uključujući i vlasnika , broj radnika na platnom spisku (prosjek) , broj radnika koji rade pola radnog vremena (prosjek), broj sezonskih radnika (prosjek), broj radnih časova (ukupno za godinu)

MODUL C – prihodi i rashodi –promet, subvencije, ukupna nabavka dobara i usluga , troškovi, bruto zarade, zarade bez poreza i doprinosa, troškovi amortizacije, promjena vrijednosti na zalihama, finansijski prihodi, finansijski rashodi , neto dobit/gubitak.

MODUL D – Promet po djelatnostima .

MODUL G – Investicije ukupno podijeljene na investicije u zgrade, transportnu opremu , kompjutere i kompjutersku opremu, ostale mašine i opremu, zemljište, ostala nematerijalna sredstva, kompjuterski softver.

MODUL H – promjene u stalnim sredstvima

U modulu H daju se podaci o promjenama u stalnim sredstvima i to: zgrade i drugi građevinski objekti, promjene na stambenim zgradama, mašine i oprema, transportna oprema, promjene na putničkim vozilima, zemljište, kompjuterska oprema, kompjuterski softveri, ostala nematerijalna sredstva, unaprijed plaćena materijalna sredstva i investicije u toku.

MODUL I - sredstva (gotovina, zalihe,stalna sredstva), obaveze, kapital .

MODUL K – lokalne jedinice prema vrsti djelatnosti .

MODUL N - u ovom modulu preduzeća su dužna da daju podatak o broju prodavnica sa kojima preduzeće raspolaže kao i vrijednosti kupovine prema tipu dobavljača (maloprodaja i veleprodaja).

MODUL O – građevinska djelatnost u Crnoj Gori prema tipu građevina (stambene, nestambene i ostale građevine).

MODUL P – građevinska aktivnost u Crnoj Gori po gradovima.

Trenutno stanje i plan proizvodnje podataka

Kada je urađen uzorak, pravi se adresar koji se uz upitnike šalje područnim jedinicama. Adresar je podijeljen prema opštinama. U Crnoj Gori postoji 21. opština i svaka dobija adresar, uputstvo i upitnike, u zavisnosti od uzorka. Upitnik se nakon toga šalje područnoj jedinici koja upisuje u adresar kada je stigao upitnik.

Izvještaji o prikupljanju podataka se dobijaju iz adresara područnih odjeljenja i dobijaju se odgovori na pitanja - koja preduzeća su dostavila upitnike, za koja preduzeća su nepoznate adrese i da li su nastali neki problemi i koji su, da li su preduzete mjere(urgencije pismom i telefonom)?

Adresar sadrži sledeće podatke:

Naziv opštine	Matični broj preduzeća	Naziv preduzeća	Adresa	Broj telefona	Faks	Kojoj djelatnosti pripada	Kojoj klasi pripada(broj zaposlenih)	Kada je upitnik dostavljen sa terena

Svakom preduzeću se uvijek šalju dva upitnika, pri čemu jedan poslije popunjavanja preduzeće zadržava za sebe (Zbog kontrole), a drugi se šalje Zavodu za Statistiku.

Plan proizvodnje podataka:

Unos sirovih podataka je izvršen od strane statističara koji je zadužen za ovo istraživanje.

Nakon unošenja podataka, slijedi kontrola upitnika koja se svodi na logičnu I računsku kontrolu.

Ukoliko postoje neka velika neslaganja u upitniku, koriste se završni racuni, a ukoliko nema tih podataka u završnom računu, poziva se preduzeće.

Nakon ispravljenih greški, radi se ponderisanje jer je uzorak rađen u klasama 1 i 2, dok su klase 3 i 4 potpuno obuhvaćene. Ponderisanje znači da se postojeći podatak množi sa faktorom koji predstavlja broj u populaciji. Svako preduzeće u uzorku predstavlja određen broj sličnih preduzeća (prema prometu, djelatnosti, broju zaposlenih) u populaciji. Taj faktor sa kojim se množi se određuje od zavisnosti od veličine uzorka, stratifikacije, veličine populacije. Svako preduzeće ima svoj izračunati ponder i sa tim ponderom se množi varijabla, da bi se dobio podatak na nivou populacije

Korisnici podataka dobijenih SBS istraživanjem

MONSTAT:

-Podaci dobijeni SBS istraživanjem treba da služe za obračun GDP.Gdp koristi podatke iz istraživanja kao sto su investicije,građevinarstvo kao i završne račune dobijene od centralne banke.Zbog dugog roka dobijanja podataka istraživanjem Strukturalne biznis statistike Nacionalni računi trenutno ne koriste podatke dobijene ovim istraživanjem.

-Upoređivanje podataka dobijenih Sbs istraživanjem sa podacima dobijenim u već postojećim istraživanjima u okviru Monstata - Biznis registar koristi podatke o aktivnosti preduzeća i broju zaposlenih .Takođe investicije usled nepopunjenosti nekih podataka u njihovom istraživanju koriste podatke iz SBS.

-Takođe Biznis registar ažurira podatke o djelatnosti preduzeća tj određivanje prave djelatnosti preduzeća.(prema prometu).Modul D sadrži Promet prema djelatnostima u kome preduzeća pored osnovne djelatnosti kojom se bave mogu upisati promet ako ostvaruje i iz neke druge djelatnosti.

EUROSTAT:

- Kao najvažnijem međunarodnom korisniku podataka imamo obavezu redovnog dostavljanja podataka.

OSTALI KORISNICI:

- Privatne kompanije
- Državne institucije,
- Istraživačke institucije.